

MEER EN BOS

Meer en Bos heeft een rijke geschiedenis. Vanaf ca 1280 'beleent' Graaf Floris V de heren Van Wassenaar. Het gebied dat eerst 'een soort Wildernisse' was, grensde aan het duin. Later, na vele eigenaren is het meer ingericht volgens landschappelijke stijl die meer in de mode was tussen 1700-1800. In 1927 werd de gemeente Den Haag eigenaar van dit landgoed en zorgde dat het gebied weer netter onderhouden werd.

L is Links – R is Rechts – LA is Linksaf – RA is Rechtsaf – RD is Rechtdoor

Startpunt

Start de wandeling bij de ingang aan de Heliostrooplaan no. 5, bij de Taverne Meer en Bosch.

Wandelroute

Taverne

Zilverberk

Gelijk **R** zie je een zilverberk. De zilverberk of Himalaya-berk is een prachtige en opvallende boom die tot 30 meter hoog kan worden. De boom is zo opvallend dankzij de sneeuwwitte schors. Deze zal naarmate de boom ouder wordt in horizontale strepen afpellen, dit is een natuurlijk proces.

L bevindt zich de Taverne, nu een restaurant, maar in vroeger tijden een boerderij.

R zie je de nog de oude muur van een moestuin, die de gewassen beschermde tegen de koude westenwind. De oudere generatie herinnert zich deze wellicht nog?

Linden, kabouterboom en vogels

Iets verder zie je zowel **L** als **R** een aantal linden staan, die o.a. herkenbaar zijn aan het opschot (opgroeïende takken) aan de voet van de boom. Dit noemen we de broek of het schort van de linde.

De linde herken je ook aan haar ruwe schors en stevige takken, in de winter met roodachtige knoppen en aan haar hartvormige bladeren. Deze boom bloeit in de zomer met hangende kleine bloempjes. Ze verspreiden een zoet- weeïge geur waar veel insecten op af komen.

Let ook op de 'Kabouterboom' **R**, waar kabouters een prima schuilplaats hebben gevonden en op de nestholten in de linde **L**.

Zij worden gebruikt door kauwen. Vroeger nestelden hier halsbandparkieten, een niet-Nederlandse vogel, die in de jaren zestig van de vorige eeuw is ontsnapt en die zich enorm heeft verspreid.

In Meer en Bos komen veel verschillende zangvogels voor, maar ook jaagt hier de buizerd, een roofvogel, die hier zijn prooi vindt zoals muizen, mollen en kikkers.

Linde met opschot

Halsbandparkiet

Kabouterboom

Beuken

RD bij het kruispunt van de paden. Ga schuin **L** en volg de beukenlaan.

Een beuk kan wel tot 46 meter hoog worden. De stam is glad en grijs en de bast is dun, waardoor de boom bij langdurige blootstelling aan zonlicht gevoelig is voor verbranding. Het blad is veernervig, licht gegolfd en licht glanzend. In het voorjaar heeft het blad haartjes en kun je er zo doorheen kijken. Probeer het maar! De knoppen zijn bruin en spits in de winter en natuurlijk kunnen we beukenootjes vinden in het najaar. Zo heeft deze boom voor elk seizoen iets bijzonders in petto.

Beukenblad

Beukenlaan

Beukenbast

Heb je wel eens gekeken naar namen en hartjes, die in beuken werden gekerfd? Vooral vroeger had men de gewoonte om in bomen de naam van jezelf of je geliefde te kerven met een scherp mes. Graffiti was nog niet in de mode. Een beuk leende zich hiervoor uitstekend. Gladde harde bast en stam.

Het grappige is, dat je zou verwachten dat namen, die decennia geleden in het hout werden gekerfd nu met de groei van de boom veel hoger zichtbaar zouden zijn. Dit is echter niet het geval. Een boom, in dit geval de beuk, groeit hoofdzakelijk in de breedte. De lengte gaat van binnenuit. Maar ook nu geldt nog: laat de boom met rust en ga hem niet te lijf met je mes!"

Watervogels en elzenbomen

Aan het einde van de laan **L** richting Segmeertje. Dit meertje wordt deels gevoed door de Haagse Beek, die in Kijkduin ontstaat en vervolgens via de President Kennedylaan, Park Zorgvliet, de Zeestraat en het Noordeinde uitmondt in de Hofvijver. Op het meertje vind je o.a. knobbelzwanen, kuifeenden, Canadese gans, waterhoen, meerkoet, wilde eend, aalscholver, krakeend en slobbeend. Het verschil tussen man en vrouw bij de meerkoet is de breedte van de witte bles boven de snavel. De man heeft de breedste. Let maar eens op.

Meerkoet (mannetje)

Waterhoen

Els

Kleurverandering van de els

Naast het bankje bij het hek vind je **R** een prachtige els.

Elzen kunnen uitstekend tegen vochtige omgevingen en ze staan dan ook veelal langs de waterkant of op moerassige grond. Deze bomen hebben zowel mannelijke als vrouwelijke bloeiwijzen. De mannelijke katjes zijn langwerpig en hangen. De vrouwelijke katjes zijn eivormig tot langwerpig-eivormig en staan min of meer rechtop. Na de bevruchting groeien de vrouwelijke katjes uit tot groene, ribbelige kegeltjes. Deze rijpen in de herfst tot *elzenproppen* waardoor de boom altijd goed herkenbaar blijft. In de herfst vallen de bladeren groen van de boom en vertonen dus geen herfstkleur.

Na het omzagen van een els ontstaat er na vijf minuten een kleurverandering die kan variëren van rood tot bruin. Vroeger dacht men dat de boom bloedde omdat de bast rood kleurde nadat hij was gekapt, daardoor ontstond het bijgeloof dat hij de belichaming was van een boze geest: 'elzenkoning'. De mensen geloofden ook stellig dat er 's nachts rode vlammen rond het hout dansten. De els werd als een gevaarlijke en duivelse boom gezien: "Rood haar en elzenknoppen, daar kan de duivel zijn kousen mee stoppen.

LA. Houd het meertje steeds aan je rechterhand. **R** staan veel bamboestruiken. Uiteraard niet inheems. Ze moeten veel gesnoeid worden, anders nemen ze het hele bos over.

Weer **R** tot aan het bruggetje. Blijf het meertje aan je rechterhand houden. **R** ligt vaak kaphout van de els, herkenbaar dus aan de rode kleur.

L groeien struiken van de prachtframboos. Paarse bloemetjes en in de zomer gele frambozen. Ze zijn eetbaar, maar zuur. Je kunt ze beter laten hangen als voedsel voor de vogels.

Prachtframboos bloem

Prachtframboos vrucht

Herinnerings-plaquette

grote bonte specht

Iets verder **L** bij het bankje een herinneringsplaquette aan mevrouw de Vries met aan de overkant het bronzen beeld van de Opliggende Reiger, een beeldhouwwerk van Goke Leverland. Mevrouw de

Vries heeft in haar testament diverse Haagse natuurorganisaties een flink legaat geschonken, zo ook aan onze IVN-afdeling. Gezamenlijk hebben wij dit beeld aangeboden aan de Gemeente Den Haag. Heb je er wel eens op gelet?

Verder steek je het bruggetje over en op de kruising **RA**. Hoor of zie je de grote bonte specht? Zijn geroffel is vaak op deze plaats te horen.

Aan het einde van dit pad omhoog over de wal. Verder weer naar beneden via ijzeren trap. Daar vind je een bord met daarop beschreven de geschiedenis van Meer en Bos.

RA doorlopen tot aan het vijvertje, dat diep is verzonken achter de rhododendrons. Aan de rand van deze rotonde vind je een aantal prachtige eiken.

Wal

Eik

Eikels

Eik in blad

Gaai

De eik werd vroeger wel koning van het bos genoemd. Hij groeit traag, kan honderden jaren oud worden en heeft een belangrijke functie voor zowel mens als dier. Net als de beuk en de tamme kastanje is de eik lid van de familie van de napjesdragers. De eikels zitten immers in een napje: een hoedje met een steeltje. Eikels zijn de favoriete voedselbron van gaaien. De oogst begint in oktober, zodra de eikels rijp worden. Fanatiek gaat de gaai eropuit om er zoveel mogelijk te verzamelen. Hij kan maximaal vijf eikels opslaan in zijn krop, de zesde houdt hij vast met zijn snavel.

Vervolgens **RD** tot je weer aankomt bij het beginpunt van de wandeling bij de Taverne. Hier eindigt deze wandeling door het Landgoed Meer en Bos.

Wij hopen, dat je genoten hebt van dit stukje natuur, zo dicht bij de woonwijken en dat je nieuwe weetjes en plekjes hebt ontdekt. Elk seizoen heeft Meer en Bos iets verrassends dus blijf om je heen kijken naar de bomen en planten en let op welke vogels je hoort!

Houd de website van IVN Den Haag in de gaten, daar vind je de verschillende activiteiten van IVN. Website: www.ivndenhaag.nl Heb je vragen of opmerkingen over deze wandeling? Mail dan naar IVN op adres info@ivndenhaag.nl